

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/95/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1312211426
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1312211426.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: X. D., nar. XX.X.XXXX, bytom D., X. X, zast. Advokátskou kanceláriou B & S Legal, s.r.o., Gorkého 3, Bratislava, proti odporcovi: Slovenská sporiteľňa, a.s., Tomášikova 48, Bratislava, zast. JUDr. Romanom Kvasnicom, advokát s.r.o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, o zaplatenie 3.636,90 Eur s prísl., na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 19. júna 2013 č. k. 15C 215/2012-71, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľky, ktorým sa od odporcu domáhala zaplatenia sumy 3.636,90 Eur mesačne za obdobie od mája 2010 do júla 2012 s príslušenstvom zo Zmluvy o dôchodku. Navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť právnemu zástupcovi odporcu náhradu trov konania v sume 747,03 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že zistený skutkový stav posudzoval podľa zákonných ustanovení § 842, § 843, § 844 veta prvá, § 582 ods. 1, § 34, § 35 ods. 2, § 37 ods. 1, § 575 ods. 1, § 628 ods. 1, 2, § 629, § 630 Občianskeho zákonníka, § 27 ods. 8, § 116, § 119 ods. 3 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že návrh navrhovateľky nebol podaný dôvodne. Konštatoval, že každá zmluva musí byť konkrétnym zákonným spôsobom, resp. spôsobmi „právne ukončiteľná“ a že samozrejme zmluva o dôchodku nie je „právnu výnimkou“ a mal za to, že pokiaľ by v tomto konkrétnom prípade „právne neukončila“ platnosť zmluvy smrť navrhovateľky a keďže právo na dôchodok nemožno previesť ani na iného, tak táto zmluva by skutočne bola „právne neukončiteľnou“, a to bez akejkoľvek „právnej ingerencie“ odporcu. Uviedol, že k „právnomu režimu“ „právnej neukončiteľnosti“, tejto zmluvy totiž „právne zavádza“ použitie „právneho termínu“ „doživotie“, avšak aj tento termín je treba podľa neho posudzovať ako „dobu neurčitú“, t.j. ako neurčitosť možného času smrti navrhovateľky, pričom ho nemožno zamieňať s „inak určenou dobou neurčitého trvania, po ktorú sa zakladá niekomu právo na vyplácanie určitého dôchodku“, táto inak určená doba neurčitého trvania, po ktorú sa zakladá niekomu právo na vyplácanie určitého dôchodku“, táto inak určená doba neurčitého trvania môže byť napríklad doba štúdia, ale treba ho posudzovať aj ako možnú výpoveď zmluvy odporcom v neurčitej dobe, v tejto súvislosti poukázal na to, že vypovedať zmluvu mohla aj navrhovateľka, ktorá podľa neho musela vedieť, že zmluva o dôchodku bola odporcom vypovedateľná. Mal tiež za to, že odporca nebol povinný ani uviesť dôvody výpovede, a teda ani dôvody uvádzané zástupcom odporcu v súvislosti s ním citovanými ustanoveniami zákona o bankách zák. o bankách. Dospel k záveru, že v žiadnom prípade nemožno prijať argumentáciu o „právnom vzťahu“ zmluvy o dôchodku s darovacou zmluvou, totiž, že zmluvy o dôchodku sa „blíži“ svojim obsahom darovacej zmluve, keďže jednak právny úkon musel byť urobený určite a zrozumiteľne, t.j. „buď ide o zmluvu o dôchodku alebo o darovaciu zmluvu“, darovacia zmluva je z hľadiska ustanovení komplexným celkom, pri zmluve o dôchodku nemohlo dôjsť k odovzdaniu vecí, keďže dôchodok bol zasielaný na účet, nemôže mať vady a nemožno sa domáhať jeho vrátenia, ak sa obdarovaný správa k nemu... O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcoví, úspešnému v konaní, priznal plnú náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, ktorá žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a jej návrhu v celom rozsahu vyhovieť a priznať jej náhradu trov konania dôvodiac nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvého stupňa, nakoľko mala za to, že zmluva o dôchodku je zmluvou uzavretou na dobu určitú, keď z gramatického výkladu ust. § 842 Obč. zák. vyplýva, že slovné spojenie „určená doba neurčitého trvania“ nie je zhodné s legislatívne ustáleným pojmom „doba neurčitá“. Občiansky zákonník podľa nej nehovorí, že zmluvou o dôchodku je možné uzavrieť na dobu neurčitú, ako je to pri iných zmluvách, možno ju uzavrieť v skutočnosti na dve určené doby neurčitého trvania, a to buď na doživotne určenú dobu trvania alebo inak určenú dobu neurčitého trvania, trvanie zmluvy o dôchodku je tak ohraničené nie presným dátumom, ale právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Skutočnosť, že takto určená doba má neurčité trvanie, považoval za pochopiteľnú, keďže nie je možné v čase uzavretia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie, s čím mal podľa neho povinný zo zmluvy počítať. Poukázala na to, že o právnej otázke, či predmetná zmluva o dôchodku uzavretá v zmysle § 842 Obč. zák. „na doživotie“ je zmluvou uzavretou na dobu určitú alebo neurčitú, a či je ju možné platne vypovedať podľa § 582 ods. 1 Obč. zák. rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky svojim nálezom sp. zn. II. ÚS 26/2012-33, v zmysle ktorého je vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Obč. zák. a že dojednanie zmluvy o dôchodku „na doživotie“ je navyše nepochybne potrebné považovať z hľadiska povahy tohto dojednania za dojednanie zmluvy na dobu určitú. Považoval tak za nesprávny právny záver súdu prvého stupňa, že zmluvu o dôchodku možno vypovedať podľa § 582 ods. 1 Obč. zák. a že ide o zmluvu uzavretú na dobu neurčitú. Vytýkala súdu prvého stupňa, že si sám vytvoril prezumpciu vypovedateľnosti takejto zmluvy, a to v rozpore s vykonaným dokazovaním a v rozpore so závermi ústavného súdu. Za nepochopiteľné považovala porovnávanie súdom prvého stupňa zmluvy o dôchodku podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúceho darovaciu zmluvu, pričom ani jedna zo strán sporu sa na tieto ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce darovaciu zmluvu neodvolávala a zmluva o dôchodku je v Občianskom zákonníku upravená ako samostatný zmluvný typ. Takéto odôvodnenie súdu prvého stupňa považovala za omyl, ktorý musel nastať pri vyhotovení rozsudku. Mala tiež za to, že súd prvého stupňa sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jej argumentáciou a predloženými dôkazmi. Považovala vzhľadom na uvedené rozsudok súdu prvého stupňa za nepreskúmateľný a nepresvedčivý, čím bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, nakoľko riadne odôvodnenie rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu poukazujúc pritom aj na Nález Ústavného súdu SR III. ÚS 119/03-30.

Odporca žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť a priznať mu aj náhradu trov odvolacieho konania majúc za to, že súd prvého stupňa správne právne vec posúdil, že zmluva o dôchodku je uzatvorená v prípade uzatvorenia na doživotne na dobu neurčitú a túto navrhovateľke aj platne vypovedal písomnou výpoveďou a platnosť a účinnosť tejto zmluvy o dôchodku sa tak skončila 31.3.2010. Považoval za zrejmé, že dostupná právna literatúra v komentároch k Občianskemu zákonníku vníma zmluvu o dôchodku ako zmluvu, ktorá je charakterizovaná svojou dobou neurčitou. Uviedol, že voči navrhovateľke nemá žiadny záväzok zo zmluvy o dôchodku, o ktorú táto svoj nárok opiera, pretože právo na plnenie, ktorého sa domáha, je v rozpore s hmotným právom a ak by v minulosti existovalo, už zaniklo. Podľa neho sa na vec vzťahujú ustanovenia § 27 ods. 8, § 116 a najmä § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a následne sa na vec aplikuje ust. § 575 ods. 1 Obč. zák. a že plnenie zo zmluvy o dôchodku sa stalo právne nemožné zo strany banky. Poukázal na to, že zákon o bankách upravuje okrem bankových činností aj iné činnosti banky, a preto sa aj použije veta za bodkočiarkou § 119 ods. 3 tohto zákona o bankách, ktorá výslovne neumožňuje banke uskutočňovať činnosti, ktoré sú v rozpore so zákonom o bankách, keď vo vete za bodkočiarkou § 119 ods. 3 ustanovuje, že odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona nikto nemôže pokračovať v činnosti, ktorej vykonávanie je v rozpore s týmto zákonom. tento zákona sa podľa neho použije okrem bankových činností aj na všetky činnosti banky, ktoré zákon o bankách banke zakazuje. Za v rozpore so zákonom o bankách považoval aj poskytovanie plnenia hospodársky neodôvodneného alebo plnenia zjavne nezodpovedajúceho poskytovanej protihodnote, t.j. predovšetkým plnenie bez protihodnoty a plnenie zo zmluvy o dôchodku je svojím charakterom plnením bez akejkoľvek protihodnoty banke a je tiež plnením hospodársky neodôvodneným. Mal za to, že zákon o bankách musí byť aplikovaný na všetky právne vzťahy banky ako lex specialis a jeho použitie je dané aj ustanovením § 1, podľa ktorého zákon o bankách upravuje niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, organizáciou, riadením, podnikaním a so zánikom bánk so sídlom na území SR a niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením zahraničných bánk na území SR na účel regulácie a kontroly bánk,

pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov s cieľom bezpečného fungovania bankového systému, vyplýva to aj zo Štatútu Podporného dôchodkového fondu Slovenskej štátnej sporiteľne, účinného od 1.7.1993, v čl. I ktorého sa uvádza, že podporný dôchodkový fond Slovenskej štátnej sporiteľne slúži okrem iného na podporu stabilizácie pracovníkov SŠTSP, ktorý je vzťahom nepochybne súvisiacim s organizáciou, riadením a čiastočne aj podnikaním banky. Za zrejmé považoval aj to, že zmluvu o dôchodku neuzatvorila banka pri bankovej činnosti banky, pretože poskytovanie plnenia bez protiplnenia nie je bankovou činnosťou.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné, keďže súd prvého stupňa neposúdil správne vec po právnej stránke, ale jeho rozhodnutie nezodpovedá náležitostiam ust. § 157 ods. 2 O.s.p. a jeho odôvodnenie je zmätočné a nepreskúmateľné.

Ústavný súd Slovenskej republiky otázkam týkajúcim sa nutnosti náležitého odôvodnenia rozhodnutia už venoval značnú pozornosť vo svojej rozsiahlej judikatúre (napr. sp. zn. I. ÚS 243/07, sp. zn. I. ÚS 114/08 sp. zn. III. ÚS 36/2010, sp. zn. IV. ÚS 1/02, sp. zn. II. ÚS 174/04, sp.zn. III. ÚS 117/07, sp. zn. III. ÚS 332/09) a opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Jedným z týchto princípov, predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p., sp. zn. I. ÚS 243/07), spôsobom zakotveným v ustanovení § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej, pritom súd starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre súčasne konštatuje, že súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné racionálne a v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Súd musí súčasne vychádzať z toho, že je povinný poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Taktiež Európsky súd pre ľudské práva vo svojej rozsiahlej judikatúre venoval veľkú pozornosť problematike náležitostí odôvodnenia rozhodnutí, v ktorej zdôrazňoval, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Súd prvého stupňa sa vyššie uvedeným postupom neriadil a odôvodnenie jeho rozhodnutia je v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O.s.p., keď namiesto stručne uvedených vyjadrení navrhovateľky a odporcu a skutkových okolností, v podstate odôvodnenie jeho rozhodnutia obsahuje doslovný prepis návrhu navrhovateľky, vyjadrenia odporcu, a namiesto uvedenia právnych ustanovení, z ktorých vychádzal aj vysvetlenie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých vychádzal a akými úvahami sa správal pri hodnotení dôkazov a to presvedčivým nepochybným spôsobom a ako vec posúdil, stručne len z hľadiska vecného posúdenia veci uviedol polemiku o termíne „doživotne“ aj keď nie celkom

jasne a okrem uvedenia § 582 ods. 1 Obč. zák. a zmluvy o dôchodku uviedol, že sa svojim obsahom blíži darovacej zmluve, porovnáva ju s ňou.

Súd prvého stupňa sa ani nevysporiadal s poukazom navrhovateľky na doterajšiu judikatúru týkajúcu sa danej problematiky aj s jej poukazom na Nález Ústavného súdu SR zo dňa 25.4.2012 č. k. II. ÚS 26/2012-33, v zmysle ktorého záveru, ak by súd pripustil možnosť ukončenia zmluvy jednostrannou výpoveďou zo strany odporcu, aplikoval by ust. § 842 a § 582 Obč. zák. ústavne nekomfortným spôsobom, znamenalo by to porušenie základného práva účastníka na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. V jeho hodnotení skutkových zistení však absentujú akékoľvek skutočnosti, ktoré vyšli podľa neho v konaní najavo a náležitým spôsobom v celom súhrne ich nezhodnotil, v odôvodnení svojho rozhodnutia nedbal aj na jeho celkovú presvedčivosť, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel a aby jeho odôvodnenie bolo spravodlivé a presvedčivé, čím porušil svojím postupom právo na spravodlivý súdny proces. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené pochybenia súdu prvého stupňa napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/, ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom sa bude riediť názorom odvolacieho súdu, ktorým je viazaný (§ 226 O.s.p.), vykonané dokazovanie náležite vyhodnotí (§ 132 O.s.p.) a svoje rozhodnutie aj náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. a v zmysle vyššie uvedených intencií. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.,s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.